

Liviu Rebreanu – inedit

Despre tragicul sfârșit al mării actrițe Tina Barbu (1887–1949), am scris pe larg în numărul precedent al revistei. Aparținuse generației începutului de veac, alături de Maria Filotti, Ion Manolescu, Marioara Voiculescu, G. Storin, Tony Bulandra. În doar cinci ani de carieră pe scena Naționalului bucureștean (1908–1913), îndreptățise cele mai optimiste speranțe privind rolul ei în viața așezământului.

După asasinarea cu premeditare a „boieroaicei” Tina Barbu, în 1949, avutul i-a fost risipit. Dintr-o bogată corespondență, au scăpat din urgia vremurilor doar câteva pagini. Printre ele, și o scrisoare a tânărului cronicar dramatic Liviu Rebreanu, adresată actriței, la retragerea ei neașteptată din teatru (1913).

Încă neafirmatul prozator își câștiga existența în redacția ziarului „Rampa”, între 7 iunie 1912 și 25 august 1914. „... marea mea pasiune de teatru nu mă părăsise nici atunci, cum nu m-a părăsit nici până astăzi” îi declara, în 1928, lui Tudor Mușatescu. Chiar articolele debutului, după stabilirea în București (1909), îi susțin afirmația. Printre primii actori admirați de el a fost și Tina Barbu. Scrie entuziast, în revista „Scena” din 10 octombrie 1910, revistă scoasă împreună cu Mihail Sorbul, viitorul dramaturg: „În d-șoara Tina Barbu, Teatrul Național posedă o artistă de un talent

excepțional, care, dacă va fi cultivat după merit, este menit să culeagă multe și mari succese”. Jocul actriței este „simplu, adevărat, trăit...”

În „Rampa” din 2 decembrie 1912, mărturisește deschis, cum nu prea obișnuia: „Am o admirație mare pentru artista aceasta. Fiindcă în fiecare creație a d-sale găsim momente admirabile, momente de actriță mare. Fiindcă văzând-o, asistăm la evoluția frumoasă a unui talent puternic, a unui temperament rar (...) Ne-a încălzit și ne-a pasionat, ne-a mișcat și ne-a zguduit, ne-a dat câteva clipe de adevărate emoții artistice” (cronică la drama *Jertfa* de Gaston Devore).

Sunt firești, deci, tonul cald și neliniștea omului de artă în fața situației menite să mârșnească multă lume, căci Teatrul Național avea, în sfârșit, un public fidel, cu artiștii lui preferați. Impresionează „vibrația literară” a scrisorii, afecțiunea cronicarului dramatic pentru actor, grija pentru destinul lui fragil. Scrisoarea e datată 4 octombrie 1913. Deși, în finalul ei, Rebreanu promisese s-o publice în coloanele „Rampei” („cu voia d-tale”), n-a făcut-o. Probabil, explicațiile avute cu Tina Barbu l-au convins că hotărîrea ei rămăsese irevocabilă.

IONUȚ NICULESCU

Stimată domnișoară,

S'a început stagiunea teatrală și pe D-ta degeaba te căutăm pe toate afișele, pe toate scenele. Tina Barbu a dispărut!

Zilnic primim scrisori dela nenumărații d-tale admiratori care, împreună cu noi, se întreabă ce este cu Tina, ce face Tina? Și nimeni nu știe să ne lămurească dacă Tina va mai juca, nu va mai juca! Marioara Voiculescu nu știe nimic, nici măcar adresa d-tale. La Teatrul Național deasemenea. Dar în amîndouă locurile plutește speranța că în curînd te vei întoarce pe scîndurile unde, prin talentul d-tale extraordinar, ai dat viață atîtor personaje, unde ai creat atîția oameni adevărați! Te așteptăm cu toții mereu, dar se pare că te așteptăm zadarnic.

„Rampa” însă nu poate să rămîie și de-acuma înainte nelămurită în privința intențiilor Tinei Barbu. Deaceea te rog, în numele ei, să ne comunici dorințele și planurile d-tale pe care sînt doritori să le cunoască toți ceice au avut fericirea să te vază jucînd (și cine nu te-a văzut?). Scrisoarea, cu voia d-tale, vom publica-o în „Rampa”, mai ales în nădejde că ne vei da numai știri bune.

Mulțumindu-ți dinainte pentru dragălașia ce vei avea și acuma, te rog să primești deodată cu sentimentele mele de admirație, expresiunea admirației tuturor cititorilor noștri.

L. Rebreanu

„Rampa” însă nu poate să rămîie și de-acuma înainte nelămurită în privința intențiilor Tinei Barbu. Deaceea te rog, în numele ei, să ne comunici dorințele și planurile d-tale pe care sînt doritori să le cunoască toți ceice au avut fericirea să te vază jucînd (și cine nu te-a văzut?) Scrisoarea, cu voia d-tale, vom publica-o în „Rampa”, mai ales în nădejde că ne vei da numai știri bune.

Mulțumindu-ți dinainte pentru dragălașia ce vei avea și acuma, te rog să primești deodată cu sentimentele mele de admirație, expresiunea admirației tuturor cititorilor noștri.

L. Rebreanu